

ČESKÁ VIRTUOSKA ZAPŮSOBILA MOHUTNÝM DOJMEM NA MILOVNÍKY HUDBY.

V neděli večer přispěl počin Českého velvyslanectví k probíhající řadě slavnostních uměleckých provedení na počest zlatého jubilea vstoupení na trůn Jeho Veličenstva našeho krále. Duo z Prahy dávalo koncert v hotelu Le Meridien President.

Český příspěvek k tomuto slavnostnímu festivalu se zdál být na první pohled skromný ve srovnání s velkými orchestry, smyčcovými ensembly a rozsáhlými baletními či tanečními skupinami, které zastupovaly jiné země.

Avšak velké věci přicházejí často, tak říkajíc v malém balení.

Duo de Prague tvoří virtuoska xylofonu Bena Havlů a pianista Rudolf Rod. Po vyslechnutí jejich provedení nesnadného programu zahrnujícího klasická díla J.S.Bacha, Sarasateho, Paganiniho a Milhauda neudiví, že potěšili již mnohé návštěvníky koncertů nejenom v České republice, kde jsou jistě právem oslavováni, ale také ve Španělsku, Německu a Jižní Americe.

Volba nástroje xylofonu pro tento účel je obzvláště vynikající, protože je spřízněna s ranaadem, tradičním thajským nástrojem, jež si oblíbila rovněž Její Královská Výsost, princezna Maha Chakri Sirindhorn.

Její Výsost se stala čestným hostem privátního koncertu pražského dua, pro veřejnost nepublikovaného. Podle všech zpráv s velmi působivým

dojemem.

Bena Havlů je virtuoso v pravém smyslu tohoto slova. Doznávám, že za celý život co poslouchám hudbu, neslyšel jsem hrát na xylofon takovým způsobem, jak na něj hraje paní Havlů. Její technika je ohromující, neboť přesnost a rychlost nejsou demonstrovány očekávaným běžným závojem arpeggií, běhů a glissand, nýbrž technicky skutečně dokonalým provedením nesnadných pasáží Sarasateho "Cikánských melodií" a Paganiniho "Capriccia č.XXIV".

Avšak i tak zcela nejvíce uchvátila její schopnost citlivého, jemného hudebního výrazu, na příklad ve volné větě Andante Bachova "Koncertu a-moll". Není přece přece snadné vyjádřit gradující emoce na nástroj, který se rozeznívá úderem. Bena Havlů pronikla přímo k srdci každého posluchače svým znamenitým úhozem - někdy mazlivým, jindy sotva se dotýkajíc paličkami kostek z tvrdého dřeva. Xylofon nedisponuje širokou dynamickou škálou, Havlů však využívá této omezené možnosti velmi inteligentně a účelně.

Až v přídávku ukázala efekt střídání v použití různých druhů paliček. Začínajíc paličkami s velkými kulatými hlavami měkčího tiššího zvuku, přešla v rychlé pasáži k menším, zvučnějším. Pro další úsek použila 4 paličky štíhlejší, střední barvy zvuku, načež brilantně ukončila skladbu dvěma malými, které používala po většinu večera. Její nástroj vypadá jako starý kontinentální typ, kde jsou kostky seřazeny do 4 řad na rozdíl od běžnějšího současného, kde jsou upraveny ve 2 řadách.

Dodávám, že sólistka modifikovala 4řadý typ tak, aby se hodil k reprodukci jejího obtížného repertoiru.

Partner Beny Havlů Rudolf Rod býval znamenitým operním dirigentem, klavírní part dua byl něčím více než pouhým doprovodem. V moderním díle A.Frieda "Sonatina dramatica" má piano vpravdě nejzajímavější úkol, který z něj učiní postupně vyrovnaného uměleckého partnera. S výjimkou prvního díla pořadu věděl Rod naprosto přesně, kdy má hrát důrazněji a kdy se žádá jemnější úder. Byl perfektně sladěn se všemi reprodukcemi záměry B.Havlů. Není divu - ti dva spolu hrají již více než 20 let.

Už v první skladbě večera, Bachově "Koncertu a-moll" zřetelně učleněním a jasností ve vnějších větách potvrdila Havlů okamžitě svůj virtuosní věhlas, jímž vyzdvihla svůj nástroj k nejvyšší instrumentální klasifikaci. Jak jsem se však již zmínil, byla to právě pomalá střední věta, ve které vložila charakteristické rysy do každého jednotlivého tónu.

Za povšimnutí stojí její jemné a vyrovnané tremolo ve všech dynamických rovinách. Poté zahrála sólově dva dusy Stamicovy "Rondo capriccioso" a "Rondo allegro", které ztvárnila odlišným způsobem, zdůrazňujíc použití jak levé tak i pravé ruky pro tytéž postupy. Rovněž Paganiniho "Capriccio XXIV" nebylo doprovázeno a bylo vzrušující slyšet známé houslové pasáže v jasných staccato tónech xylofonu.

Překvapivě mocným světlem koncertu se stala "Sonatina dramatica"

českého skladatele A.Frieda, rytmické dílo s moderní harmonií a synkopovanou jazzovou příchutí. Ačkoliv důraz na souhru mezi oběma sólisty byl zde podroben přísné zkoušce, a to jak v první tak i v třetí větě, neshledal jsem nedostatků. A opět to byla pomalá střední část, která se nejvíc vmlouvala publiku, pokud šlo o hudební účinek.

Po přestávce zaujali posluchači znovu svá místa, aby vyslechli Bachovu "Suitu h-moll". V úvodní fuze byl Rod skutečně vynikající tím, že dokázal vyrovnat zvuk klavíru s dynamickou úrovní xylofonu.

Nato sólistka opět sama zahrála "Aru Amunyas de Bolivia", sólovou suitu, napsanou pro ni a jí věnovanou skladatelem Hansem Helfritzem.

Byl to hotový svátek jihoamerického rytmu, především v posledních dvou částech - v pomalé a náladové "Artachaña" a taneční "Kkota Kkahuaña", které byly vynikající. Sólistka pak dále v Sarasateho "Cikánských melodiích" odhalila poznovu jinou stránku své virtuosity tím, že dokázala měnit kvalitu hraných tónů aniž by měnila své paličky.

V Milhaudově suitě "Scaramouche", původně komponované pro 2 klavíry předvedlo duo způsob, jak dodat této hudbě pikantní příchutí rozdílnosti s jejím naléhavým rytmem samby.

Panya Panichsrisuk